

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

ලංකා ලේලන්ඩ් (පෞද්ගලික) සමාගමේ 2022 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022I මාර්තු 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 මාර්තු 31 දිනට මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඈවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී. ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් , වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද ,අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>1997 ජූලි 14 වන දින අමාත්‍ය මණ්ඩල පත්‍රිකා අංක 97/4111/13/011 ට අනුව සමාගමේ අක්කර 58 ක ඉඩම ප්‍රාදේශීය කර්මාන්තපුර සංවර්ධන වැඩසටහන යටතේ කර්මාන්ත පුරයක් පිහිටුවීම සඳහා කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශයට පවරා තිබුණද එය රු.626,473 ක වත්කමක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.</p>	<p>ඉඩම සමාගම සතු වුවද, කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය විසින් කර්මාන්ත කරුවන් සඳහා වෙන් කර දී ඇත. අප විසින් ඔප්පු, ඡායාරූප පිටපත් ඔබ නිලධාරීන් හට සපයා දී තිබේ.</p>	<p>ඉඩම්වල අයිතිය නිසි පරිදි තීරණය කර ගිණුම් ගත කළ යුතු වේ.</p>

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) 2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීර්ඩ් 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 5.1 වගන්තිය</p>	<p>ව්‍යාපාර සැලැස්මක් හෝ සංයුක්ත සැලැස්මක් සමාගම සතුව නොතිබුණි.</p>	<p>ව්‍යාපාර සැලැස්මක් තිබුණද, ඉල්ලුම් නොකළ නිසා ලබා නොදුණි.</p>	<p>2003 ජූනි 02 දිනැති අංක පීර්ඩ් 12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛයේ 5.1 වගන්තිය අනුව ව්‍යාපාර සැලැස්ම සකස් කළ යුතු වේ.</p>
<p>(ආ) 2017 ඔක්තෝබර් 20 වන දින පැවති අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල රැස්වීම් තීරණ අංක 16.60</p>	<p>2017 ඔක්තෝබර් 01 වන දින සිට සෑම වර්ෂයකම සෑම වැඩි සේවකයන්ට ගෙවන දීමනාව වැඩි කිරීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ලබා ගත යුතු වුවත්, එසේ නොකර ප්‍රචර්ථන වර්ෂයේදී එම දීමනාව සියයට 10 කින් වැඩිකර ගෙවා තිබුණි.</p>	<p>අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය අනුව සියයට 10 ක දීමනාව වැඩි කර තිබුණි.</p>	<p>සේවක කාර්යය පැවරුම් දීමනාව වැඩි කිරීම රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය අනුව සිදුකළ යුතු වේ.</p>

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.61,022,721 ක පාඩුවක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.284,417,460 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.345,440,181 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට ආශ්‍රිත සමාගම්වල ආයෝජන වටිනාකම රු.62,768,750 කින් අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

- ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී ආශ්‍රිත සමාගම්වල ආයෝජන වටිනාකම සාපේක්ෂව රු.62,768,750 කින් එනම්, සියයට 05 කින් අඩුවී තිබුණි.
- සමාගමේ ප්‍රධාන ආදායම් ප්‍රභවය වන පොලී ආදායම ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සාපේක්ෂව රු.1,654,261 කින් එනම්, සියයට 27 කින් අඩුවී තිබුණි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

ජංගම වත්කම් අනුපාතය සමාගම පිළිබඳව යහපත් තත්වයක් නිරූපණය කරයි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 අනාර්ථීක ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය -----	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම -----	නිර්දේශය -----
සමාගම සතුව කර්මාන්ත අමාත්‍යාංශය තුළ කර්ශාල පරිශ්‍රයක් තිබියදී සහ 2020 වර්ෂය තුළ රු.144,948 ක වියදමක් දරා කාර්ශාලය අලුත්වැඩියා කර තිබුණද එය භාවිතා නොකර කුලී පදනම මත ලබාගත් ගොඩනැගිල්ලක කාර්ශාලය පවත්වා ගෙන ගොස් තිබූ අතර, ඒ සඳහා රු.126,000 ක කුලී මුදලක් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ගෙවා තිබුණි.	රු.120,000 ක වාර්ෂික කුලී ගිවිසුම පිළියෙළ කර තිබූ අතර, ඒ සඳහා ප්‍රතිපාදන සලසා තිබුණි.	අරමුදල් ප්‍රතිපාදනය කර තිබුණද සමාගම ඒවා ඵලදායී ලෙස වියදම් කළ යුතු වේ.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

2021/2022 වර්ෂයේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල ගෙවීම් ඇතුළුව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල වියදම් ලෙස රු.4,288,687 ක් ද ඇතුළුව රු.මිලියන 5.4 කට වැඩි මුදලක් අනුමත කාර්යය මණ්ඩලයක් හා කිසිදු මෙහෙයුම් කටයුත්තක් නොමැතිව පරිපාලන වියදම් දැරීම ආර්ථික නොවන වියදමක් ලෙස නිරීක්ෂණය විය. එසේම ඉහත වියදම් තුළ විධිමත් අනුමැතියක් ලබා ගැනීමකින් තොරව වාර්ෂිකව රු.1,500,000 ක මෝටර් රථ කුලියක් සමාගමේ සභාපති වෙනුවෙන් ගෙවා තිබුණි.

සමාගමේ කාර්ය සාධනය රුපියල් සතවලින් මැනිය නොහැකි අතර, අගෝස්ට් ලේලන්ඩ් සමාගම සමග බද්ධ ව්‍යාපාර ගිවිසුමකට එළඹුණේ ලංකාවේ අමතර කොටස් නිපදවා වාහන එකලස් කිරීමේ කර්මාන්තයක් ඇති කිරීමටය. බද්ධ ව්‍යාපාර මගින් දේශීය තරුණයන් සඳහා රැකියා අවස්ථා ඇති කිරීම, විදේශ විනිමය ඉතිරි කිරීම හා තාක්ෂණ හුවමාරුව සිදු කිරීම ආදී වාසි ඇති වේ.

ව්‍යාපාර ක්‍රියාකාරීත්වයන් අදාළ වකුලේඛ පරිදි නිසි ලෙස ක්‍රියාත්මක කළ යුතු වේ.